

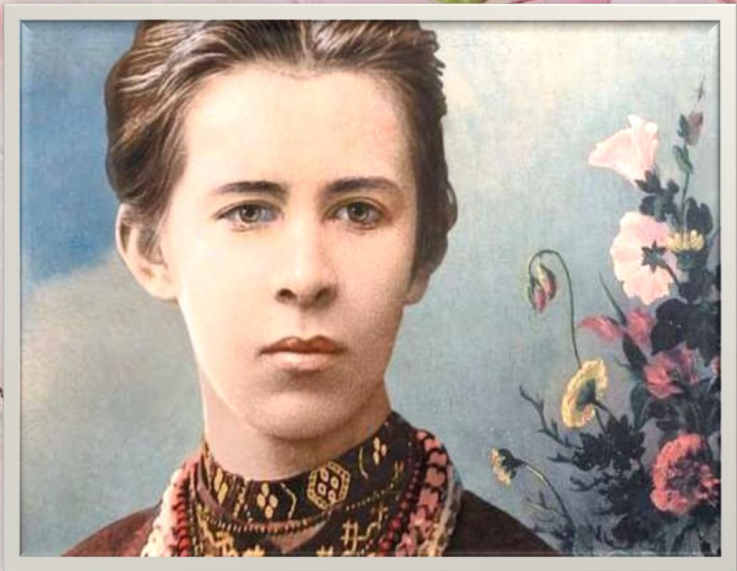

Краматорська міська публічна бібліотека

**Пункт вільного доступу громадян
до ресурсів Інтернет**

"Ні, я жива! Я вічно буду жити!"

(до 150-річчя з дня народження Лесі Українки)

Web-показчик

м.Краматорськ, 2021р.

м.Краматорськ

вул. М.Приймаченко, 16

т. (06264)5-20-46; 3-71-43

www.lib-krm.org/ukr

library@krm.net.ua

«Ні, я жива! Я вічно буду жити!» (до 150-річчя з дня народження Л. Українки) [Текст] : веб-показчик / укладач: Антоненко Л.М. – Краматорськ, 2021. - 14с.

Лариса Петрівна Косач
(літературний псевдонім –
Леся Українка) – народилася
25 лютого 1871р. у м.Новограді
- Волинському в сім'ї
службовця - юриста Петра
Косача та відомої української
письменниці, громадської
діячки Олени Пчілки, сестри
Михайла Драгоманова.

Садиба Косачів розташовувалась на окраїні села, де були найкращі землі. Родині належали 500 гектарів землі, з лісами, ріллею та чотирма гектарами саду. Аби тримати в порядку садибу, родина Лесі Українки мала найманих робітників. На території колишніх володінь розташовується Лесин кадуб – джерело й криниця. Колись на місці джерела росла прадавня верба, змальована в «Лісовій пісні». Всіх 6 дітей Косачі привчали до літературної роботи, старалися навчити різних мов.

Серед всіх дітей Леся найбільш близька була з братом Михайликом, їх навіть називали спільним іменем – «Мишелосіє» через нерозлучність.

Узимку 1881р. у Луцьку на річці Стир у сильний мороз Лариса

промочила ноги у крижаній воді. Спочатку родина думала, що звичайна простуда, але київський хірург постановив

невтішний діагноз: туберкульоз кісток. Отже, з цього часу й розпочалася боротьба поетеси з хворобою, сильними болями. Через хворобу до школи дівчина не ходила, та завдяки матері й М. Драгоманову, який мав великий вплив на духовний розвиток Лесі Українки, вона отримала хорошу освіту.

Свій псевдонім Лариса Косач запозичила в дядька – Михайла Драгоманова. Він підписувався як «Українець». А оскільки Леся дуже любила свого дядька і захоплювалась ним, то вирішила в чомусь бути схожою на нього. Псевдонім «Українка» з'явився в 1884 році, коли дівчині було всього тринадцять. А Лесею її лагідно називали в сім'ї, тож не дивно, що тверде «Лариса» вона замінила на тендітне та ніжне «Леся».

В дитинстві Леся була надзвичайно кмітливою та схоплювала все на льоту. Дівчина навчилась читати ще в чотири роки, шестилітньою вона вже майстерно вишивала, а у дев'ять – написала свій перший вірш. Про рівень її розвитку свідчить також і те, що всього у 19 років Українка написала підручник «Стародавня історія східних народів» для своїх сестер.

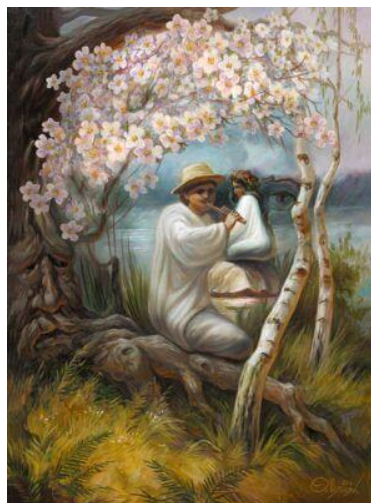
Уже в 12 років Леся Українка зайнялася перекладом книги «Вечори на хуторі біля Диканьки» Миколи Гоголя, її почали друкувати в українських літературних журналах.

Письменниця знала більше десяти мов, українську та світову літератури, історію.

Леся Українка ввела в нашу мову такі слова як «напровесні» та «промінь». А Олена Пчілка, мати Лесі, дала життя означенню, без якого просто не можна уявити

нинішній мовний запас — слову «мистецтво». З її легкої руки в нашій мові прижилися також «переможець», «палкий» та інші слова.

У Нечимному (урочище біля села Скулин у Ковельському районі) Леся Українка була лише три дні та дві ночі в 13-річному віці. Тут вона гостювала в дядька Лева Скулинського, що мав в урочищі літню хатину, якою користувався, аби випасати худобу. Дядько Лев знав дуже багато легенд і переповідав їх малій Лесі. Цього часу вистачило письменниці, аби набратися вражень і згодом відтворити їх у «Лісовій пісні».

1892р. у Львові виходить “Книга пісень” Г. Гейне, де Лесі Українці належали 92 переклади. Вона перекладає також поезію в прозі І. Тургенева “Німфи”, уривок з поеми А. Міцкевича “Конрад Валленрод”, поетичні твори В. Гюго “Лагідні поети, співайте” і “Сірома”, уривки з “Одіссеї” Гомера, індійські обрядові гімни із збірки “Ріг-Веди”. Як перекладач Леся Українка дотримується принципу змістової точності, уникає стилізації.

На початку 1893р. у Львові виходить перша збірка поезій Лесі Українки — “На крилах пісень”. Вона включає 69 віршів раннього періоду її творчості (до 1892 р.) і три поеми.

У 1894 - 1895 рр. Леся Українка перебувала в Болгарії у Драгоманова. У Болгарії була написана переважна частина циклу політичної лірики “Невільничі пісні”. Поетеса говорить, що розстається з рожевими мріями, із скаргами на долю і сльозами та свідомо приймає свій терновий вінок.

Вона відчуває в собі народження нової людини — як крищі у вогні (“Північні думи”, “О, знаю я, багато ще промчить”).

Друга збірка – «Думи і мрії» – надрукована також у Львові в 1899р. Вона включає 50 віршів 1893 – 1899 років і дві поеми.

«Мати і дитина» – картина, яку намалювала Л.Українка

Леся Українка любила природу, обожнювала сама сидити квіти. А вершина її творчості неймовірний твір «Лісова пісня». Цей твір про природу було написано лише за 12 днів. Леся неймовірно малювала. Її називали першою жінкою-мариністкою (малювала море) в нашому образотворчому мистецтві.

Нажаль, збереглася лише одна її картина.

У 26 років в Ялті вона познайомилася з журналістом-білорусом Сергієм Мержинським, який як і вона боровся із туберкульозом. Батьки були проти стосунків дочки з смертельно хворим чоловіком, та Леся поїхала доглядати коханого. Хлопець помер у дівчини на руках. Після його смерті вона довго не знімала траурної одежі, незважаючи на офіційне подальше заміжжя. Її переживання лягли в основу поеми «Одержима».

Пережита особиста драма позначилась на загостренні хвороби легень, і Леся Українка їде на Буковину, далі — Гуцульщину рятувати підірване здоров'я. В 1902р. у Чернівцях з ініціативи студентів університету, які тепло вітали поетесу, виходить третя збірка її поезій — “Відгуки”.

Вона складається з циклів “З невольницьких пісень”, “Ритми”, “Хвилини”, шести легенд і драматичної поеми “Одержима”.

Лише коли їй було 36 років Леся Українка вийшла заміж за відомого музикознавця-фольклориста Климента Квітку. Для неї це був пізній шлюб, чоловік був молодшим від неї на 9 років, також страждав на сухоти. Та й статків чоловік не мав, тому мати Лесі виступила проти шлюбу, та дівчина зреклася фінансової допомоги сім’ї і вийшла заміж.

Через хворобу Лесі Українці доводилось багато їздити по світу. Вона лікувалася в Криму і на Кавказі, у Німеччині і Швейцарії, в Італії та Єгипті. І хоча чужина завжди викликала в неї тугу за рідним краєм, але й збагачувала новими враженнями, знанням життя інших народів, зміцнювала й поглиблювала інтернаціональні мотиви її творчості. Після поразки революції Леся Українка звертається до соціальної і політичної сатири, співпрацює в журналі “Шершень”, її вірші “Пан політик”, “Пан народовець”, “Практичний пан”.

Феномен таланту Лесі Українки полягав у тому, що вона одночасно плідно працювала в різних літературних жанрах. З метою популяризації української літератури серед російського читача Леся Українка вибирає

для перекладу твори на народні теми. Під час перебування в Карпатах поетеса записувала гуцульські мелодії; в 1903р. вона друкує збірник “Дитячі гри, пісні, казки”. У 1904р. у неї виникає задум видати “Народні пісні до танцю” (54

тексти). Леся Українка стає ініціатором видання українського героїчного епосу, у 1908р. записує на фонографі думи у виконанні кобзаря з Харківщини Г. Гончаренка. 30 записів веснянок і обжинкових пісень з голосу Лесі Українки зробив композитор М. Лисенко. 225 пісень увійшли до книги “Народні мелодії.

В останнє десятиліття у творчості Лесі Українки переважає драматургія. За порівняно короткий час було написано понад двадцять драматичних творів, які відкрили нову сторінку в історії театральної культури.

Датовані 1913-м — останнім роком життя — твори свідчать, що Лесею Українку не лишують роздуми про громадянські обов'язки митця, його творчий подвиг.

Неймовірним фактом було те, що в останні роки очі поетеси змінили свій колір. Вони з темно-сірих стали насичено-блакитними. Це дуже дивувало всіх її знайомих. Про цей маловідомий факт згадує у листах її мати Олена Пчілка, яка була з дочкою до її останніх хвилин.

Леся Українка померла 1 серпня 1913р. в грузинському містечку Сурамі. Тіло її перевезли до Києва і поховали на Байковому кладовищі.

ЖИТТЄПИС:

<http://lesyaukrainka.org.ua/article/11.html>

<https://www.l-ukrainka.name/>

<http://visnik-press.com.ua/?p=103955>

<http://ukrpohliad.org/blogs/lesya-ukrayinka-zrazok-muzhnosti-j-pratsi-dlya-narodu.html>

<http://cls.ks.ua/chitacham/storinka-lesi-ukrainki/biografiya>

<https://litgazeta.com.ua/biohrafija-korotko/ukrainka-lesa-biografia/>

<https://uainfo.org/blognews/1575980651-tenditna-zeya-malovidomi-fakti-z-zhittyja-lesi-ukrayinki.html>

<http://heroes.profi-forex.org/ua/kosach-kvitka-larisa-petrivna-lesja-ukrayinka>

https://vue.gov.ua/Леся_Українка

<https://md-eksperiment.org/post/20180525-korotkij-zhittyepis-lesi-ukrayinki>

<https://neuronews.com.ua/ua/archive/2019/2%28103%29/pages-60-66/lesya-ukrayinka-listi-troyandi-iblakit#gsc.tab=0>

<https://spadok.org.ua/lesya-ukrayinka/blog>

<http://www.abc-people.com/data/lesya-u/index.htm>

<http://www.ukrcenter.com/Література/19726/Леся-Українка/Біографія>

http://na-skryzhalyah.blogspot.com/2016/10/blog-post_8.html

<https://www.t-skrypka.name/LUkrainka.html>

<https://chytomo.com/lesia-ukrainka-desiat-najsynishykh-rokiv-ukrainskoho-modernizmu/>

ТВОРИ

<https://www.l-ukrainka.name/uk/Verses.html>

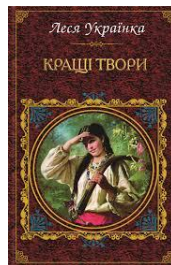
<http://poetyka.uazone.net/lesia/>

<https://chtyvo.org.ua/authors/Ukrainka/>

<https://mala.storinka.org/леся-українка-життя-та-творчість.html>

<https://onlyart.org.ua/ukrainian-poets/lesya-ukrayinka/prozovi-tvory-lesi-ukrayinky/>

<http://www.poetryclub.com.ua/metr.php?id=116&type=tvorch>

https://maximum.fm/najkrashchi-virshi-lesi-ukrayinki-yaki-vrazyat-vas-do-murashok_n139600

<https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=3>

<http://maysterni.com/user.php?id=1032&t=1&sf=1>

<https://knigogo.com.ua/pismenniki/lesya-ukrayinka>

СТАТТІ

<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/405574.pdf> -

Подлісецька О.О. Методологія досліджень творчості Лесі Українки у ХХІ ст.

<https://il-journal.com/index.php/journal/issue/view/40>

Слово і Час. – 2016.- №12 (Статті до 145-річчя з дня народження Л.Українки)

<https://drive.google.com/file/d/1K19ZWKUZiuRko6yIDzLdgbG0P-GKGM/view> - Олена Пчілка, Леся Українка і родина Косачів в історії української та світової культури

<http://filolvisnyk.fl.kpi.ua/article/view/65812/61033> - Вплив Михайла Драгоманова на формування світогляду Лесі Українки

<https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/download/680/659/2650> - Головій О. Проза Лесі Українки як лабораторія стилю

http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/UVzsh_2011_9_11.pdf - Овдійчук Л. Леся Українка як науковець

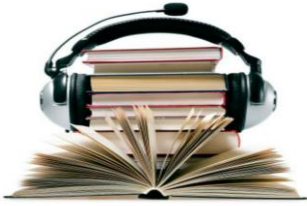
<https://ukrttext.dp.ua/index.php/UTEXT/article/download/130/125> - Проскуріна Т. Рецепція прози Лесі Українки у вітчизняному і зарубіжному літературознавстві

http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvuufilol_2016_2_41.pdf - Онуфрієнко О. Віхи життєтворчості Лесі Українки в контексті наукової біографії модерного автора на межі століть

<https://core.ac.uk/download/pdf/237217249.pdf> - Стащенко Н. Етапи та особливості вивчення творчості Лесі Українки дослідниками діаспори

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/simple-search?query=Леся+Українка> - Електронний репозитарій ДВНЗ "УжНУ", статті присвячені Л.Українці

АУДИОКНИГИ:

https://www.youtube.com/watch?v=Uj_xavwI-QA – Лісова пісня

<https://sluhay.com.ua/find/genre=поезія;search=Леся%20Українка>

https://4read.org/xfsearch/avtor/Леся_Українка/

<https://audiokniga.zone/authors/lesya-ukrainka/>

<http://music.i.ua/user/1849879/51538/> - Документально-художня книга Анатолія Костенка про Лесю Українку

<https://4read.org/664-anatol-kostenko-lesya-ukrayinka.html>

<https://abuk.com.ua/catalog/author/10> - для смартфонів і планшетів

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ:

<https://www.youtube.com/watch?v=4BEqlunkBqw> – Обличчя української історії. Леся Українка

<https://www.youtube.com/watch?v=4BEqlunkBqw> - Гра долі. Історія кохання Лесі Українки до Сергія Мержинського

<https://www.youtube.com/watch?v=v6mrp1jrGqY> – Документальний фільм «Леся Українка»

https://www.youtube.com/watch?v=V_FKF_G7LGA - Велич особистості. Леся Українка

<https://www.youtube.com/watch?v=k-6fnOeClw0> - Леся Українка: про Мавку української поезії у програмі «Велич особистості»

<https://www.youtube.com/watch?v=godMU4pM6Qc> - Леся Українка - бунтарка, яка не корилася власній долі

<https://www.youtube.com/watch?v=UcbhCVc4FU8> - Історична правда: Не така як всі

<https://www.youtube.com/watch?v=Ac5VSae7hyE> – Фільм про Л. Українку «Іду до тебе»

<https://www.youtube.com/watch?v=W2ttQkuegb8> - Фільм Лісова пісня, за мотивом драми Лесі Українки

<https://www.youtube.com/watch?v=QeLpSGDuTdI> - Екранізація п'єси «Блакитна троянда»

Ні! Я жива! Я буду вічно жити!
Я в серці маю те, що не вмирає.